

Wszystkim znana rzeszowska Podziemna Trasa Turystyczna zmieniła się nie do poznania w... Rzeszowskie Piwnice - interaktywną instytucję kultury

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury", fot. Grzegorz Bukała/Urząd Miasta Rzeszowa

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury", fot. Grzegorz Bukała/Urząd Miasta Rzeszowa

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury" przez Prezydenta Konrada Fijołka, fot. Grzegorz Bukała/Urząd Miasta Rzeszowa

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury", fot. Grzegorz Bukala/Urząd Miasta Rzeszowa

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury", fot. Grzegorz Bukala/Urząd Miasta Rzeszowa

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury", fot. Grzegorz Bukala/Urząd Miasta Rzeszowa

Oficjalne podsumowanie projektu "Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury", fot. Grzegorz Bukala/Urząd Miasta Rzeszowa

Zwiedzanie piwnic, fot. Grzegorz Bukala/Urząd Miasta Rzeszowa

Zwiedzanie piwnic, fot. Grzegorz Bukala/Urząd Miasta Rzeszowa

29 grudnia 2021 roku prezydent Rzeszowa Konrad Fijołek wraz z zaproszonymi gośćmi oficjalnie podsumował projekt „Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury”.

Już od 3 stycznia 2022 roku mieszkańcy Rzeszowa i turyści będą mogli poznać sekrety historii Rzeszowa w multimedialnej formie. Na zwiedzających czeka mnóstwo atrakcji. Rzeszowskie Piwnice-

interaktywna instytucja kultury to projekt zgodny z najnowszymi trendami w muzealnictwie, polegającymi na interdyscyplinarnym sposobie przedstawiania zbiorów. Koncepcja Rzeszowskich Piwnic znacząco wykracza poza dotychczas stosowane w Polsce rozwiązania multimedialne, poprzez nieszablonowość i nowatorskie spojrzenie na opowieść o sztuce, tradycji oraz historii miasta i regionu.

Historia

W średniowiecznym Rzeszowie, lokowanym w 1354 roku przez króla Kazimierza Wielkiego, kwitł handel i rzemiosło. Rolę magazynów handlowych oraz tzw. „sklepów ziemnych” pełniły piwnice, budowane pod kamienicami, placem rynkowym, a także pod przyległymi ulicami, tworząc nieregularną sieć komór i korytarzy na różnych głębokościach, dochodzących nawet do dziesięciu metrów. Podziemne magazyny zapewniały towarom odpowiednią temperaturę przechowywania, chroniły przed złodziejami i pożarami. W czasach zagrożeń – wojen, najazdów tatarskich i kataklizmów – piwnice zapewniały mieszkańcom miasta schronienie. Rozkwit miasta trwał do XVIII w. Po tym okresie handel zaczął upadać, a piwnice nie były już tak bardzo potrzebne. Część z nich zasypano i zamurowano.

W latach sześćdziesiątych XX wieku z powodu przedostawania się do podłoża wód opadowych skała lessowa traciła swoją stabilność, powodując zagrożenie dla Rynku i kamienic. Następowo zapadanie się powierzchni i osiadanie kamienic. Podjęto wówczas decyzję o ratowaniu rzeszowskiej Starówki.

Od lat 70-tych trwały prace nad zabezpieczeniem piwnic i fundamentów kamienic. Odpowiednio zabezpieczone i odrestaurowane piwnice oraz korytarze posłużyły do utworzenia Podziemnej Trasy Turystycznej „Rzeszowskie piwnice”.

W ciągu ostatnich 15 lat zmieniły się jednak znacznie oczekiwania odbiorców co do oferty kulturalnej. Oczekują oni dziś nie tylko biernego korzystania z kultury, np. poprzez zwiedzanie ekspozycji, ale także współtworzenia jej, dużej interaktywności i zastosowania nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

- W 2016 roku, w ramach budżetu obywatelskiego, zgłosiłem pomysł wzbogacenia trasy podziemnej o rozwiązania interaktywne, uatrakcyjnijające zwiedzanie, ułatwiające poznawanie historii Rzeszowa. Bardzo się cieszę, że po 5 latach, ten projekt kończy się tak spektakularnie – powiedział Konrad Fijołek, Prezydent Rzeszowa, podczas uroczystego podsumowania projektu „Rzeszowskie Piwnice-interaktywna instytucja kultury”, które odbyło się w środę.

- Chciałabym podziękować za realizację tej ważnej dla Rzeszowa inwestycji. Mam również swoją historię związaną z tym zadaniem. Rozpoczęła się, kiedy realizowaliśmy jeszcze Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, w perspektywie 2004-2006. Wtedy, jeszcze jako pracownik Urzędu Wojewódzkiego, miałam możliwość realizacji projektu związanego z podziemiami. Później miałam możliwość kontynuować go jako pracownik Urzędu Marszałkowskiego. Dziś jako przedstawiciel Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej mogę powiedzieć, że fundusze europejskie, które są tworzone, kreowane w naszym resorcie mają wkład w Rzeszów, w Rzeszowskie Piwnice, w tę strefę kultury oraz w rozwój regionalny – mówiła Małgorzata Jarosińska-Jedynak, Wiceminister w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej.

W środowej uroczystości wzięli udział m.in. także wojewoda Ewa Leniart oraz byli prezydenci Rzeszowa: Tadeusz Ferenc, Mieczysław Janowski i Andrzej Szlachta. - Rzeszów jest w ciągłym rozwoju i dowodem tego jest również rozwój tejże trasy. Wspominam spotkanie z panią Marią, żoną Lecha Kaczyńskiego. Kiedy tu chodziliśmy, po tych piwnicach, umawialiśmy się na kolejne spotkanie. Niestety nieszczęście, które spotkało Polskę, spotkało pana prezydenta i jego żonę spowodowało, że

to spotkanie nie mogło dojść do skutku. Wspomnę, że początkowo budową tej trasy zajmował się Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych. Ja pełniąc obowiązki dyrektora MZBM czołgałem się tu z moimi współpracownikami i wnosiłem piach i ziemię w wiaderkach. Taki był początek. Chciałbym życzyć, aby trasa się rozwijała, żeby jej przebieg dosięgnął kościoła Farnego. Życzę, by Rzeszów szedł do przodu, by był zaliczany do najlepszych miast w Polsce, Europie, w świecie – powiedział Tadeusz Ferenc.

Ciekawostki dotyczące rzeszowskiej trasy:

- Jest jedną z najdłuższych tras w Polsce – 396 m
- Najwęższy korytarz ma szerokość 70 cm
- Im głębsza piwnica tym jest młodsza
- Najstarsze fragmenty kamienic, które kiedyś stały na rynku znajdują teraz pod ziemią
- Najstarsza piwnica, o której wspominają dokumenty pochodzi z 1427 r. i znajduje się pod budynkiem ratusza

Działalność kulturalna prowadzona będzie w czterech strefach:

- Strefa A. Skwer Kultury - usytuowana na płycie rzeszowskiego Rynku
- Strefa B. Przestrzeń wielofunkcyjna - usytuowana poziomie -1, bezpośrednio pod Skwerem Kultury
- Strefa C. Rzeszowskie Piwnice - przebiegająca przez podziemne pomieszczenia piwnic i korytarzy – położonych pod powierzchnią Rynku
- Strefa D. Przestrzeń warsztatowa - usytuowane w pobliżu wyjścia z Rzeszowskich Piwnic

Utworzenie Rzeszowskich Piwnic jest wynikiem realizacji projektu „Rzeszowskie Piwnice – interaktywna instytucja kultury” w ramach działania 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.

Wartość całkowita projektu: 18 747 493,09 PLN

Kwota dofinansowania z UE: 12 893 534,65 PLN

Termin realizacji całego projektu: 2.03.2017 r. – 31.12.2021 r.

Przedmiotem projektu był zakup sprzętu i wyposażenia, który pozwolił na stworzenie nowej odsłony dotychczasowej Podziemnej Trasy Turystycznej jako interaktywnej instytucji kultury, łączącej aspekty historyczne z nowoczesnymi technikami i metodami ukazania wielowątkowej historii Rzeszowa w szerszej niż dotąd perspektywie.

Wykonawcami ekspozycji było konsorcjum trzech firm: Asseco Data System S.A., ART FM Sp. z o.o. i NEW AMSTERDAM Sp. z o.o.

Proponujemy Państwu dwie ścieżki zwiedzania rzeszowskich Piwnic:

Interaktywna Legenda

To multisensoryczna, angażująca ścieżka zwiedzania, w której zwiedzający z „biernych” uczestników narracji stają się „aktywnymi” bohaterami snutej opowieści. Scenariusz tego wariantu wystawy obejmuje interaktywne stanowiska, na których na uczestników czekają specjalne zadania do wykonania. Zadania zostały zaprojektowane w ten sposób, by angażowały intelektualnie, manualnie oraz emocjonalnie. Goście Rzeszowskich Piwnic tworzą drużynę, której zadaniem jest odkrycie skarbu Rzeszowa. Do dyspozycji zwiedzających udostępniany jest zestaw podróznika (activity pack) –

przedmioty, które pomogą uczestnikom przygody rozwiązywać niektóre z zadań.

Niezwykła przygoda rozpoczyna się od podróży w zamierzczłe czasy. Tam czeka na zwiedzających tajemnica pobliskich mokradeł – biorąc udział w interaktywnej legendzie, będą starali się rozwikłać zagadkę nazwy Rzeszów. Gdy drużyna pozna etymologię nazwy miasta, wyruszy w podróż z Janem Pakosławicem. Ich zadaniem jest pomoc dyplomacie Kazimierza Wielkiego w niebezpiecznej misji do Złotej Ordy. Stawka jest niebagatelna – jeśli uda im się odnieść sukces, król nagrodzi Pakosławica darując mu Rzeszów i rozległe ziemie na własność. Po zapoznaniu się z sylwetką dyplomaty zwiedzający odbędą z nim podróż na wschód do chana...

A to tylko początek niezwykłej wyprawy w głąb historii i dziedzictwa naszego miasta, obejmującej kilkusetletnie władanie miastem przez ród Rzeszowskich i inne rody rządzące Rzeszowem do czasu sprzedaży miasta przez Lubomirskich w połowie XIX wieku.

Obrazy historii

To ścieżka zwiedzania przeznaczona dla osób, które cenią sobie tradycyjny sposób zwiedzania. Scenariusz tego wariantu w większym stopniu wyczerpuje wiedzę historyczną oraz kładzie nacisk na opowieść o samych piwnicach. Ten wariant zakłada wykorzystanie multimediów do przedstawienia historii i dziedzictwa Rzeszowa.

Opowieść rozpoczyna się od przedstawienia pochodzenia nazwy miasta, prezentacji ustaleń badań archeologicznych, legend i opowieści o ludach żyjących na tych terenach w pradziejach. Następnie zwiedzający dowiedzą się, jak kształtowała się polityka Kazimierza Wielkiego – zatargach i sojuszach z sąsiadami w XIV wieku (relacje z Litwinami, Rusią Halicką, Węgrami), czyli okresu gdy Rzeszów otrzymał prawa miejskie. Przedstawiona zostanie postać Jana Pakosławica, jego misjach do Złotej Ordy, na Litwę i do Awinionu. Nastąpi wyprawa w głąb historii i dziedzictwa naszego miasta, obejmująca kilkusetletnie władanie miastem przez ród Rzeszowskich i inne rody rządzące Rzeszowem do czasu sprzedaży miasta przez Lubomirskich w połowie XIX wieku. Miasto w znacznej mierze musiało odierać ataki najeźdźców, którymi przez wieki byli Tatarzy, oraz charakterystycznych dla tych rejonów wojen prywatnych np. wojny o jarmarki między Mikołajem Spytkiem Ligęzą a Stanisławem „Diabłem” Stadnickim, konfederacji barskiej i dokonaniach „zamiejskowych”, takich jak udział Lubomirskiego w Odsieczy Wiedeńskiej.

Zaprezentowana zostanie militarna historia Rzeszowa. Zwiedzający poznają topograficzne walory obronne grodu założonego nad Wisłokiem oraz późniejsze fortyfikacje miejskie. Poznają też historię zamku rzeszowskiego. Poznają osoby wybitnych Rzeszowian, którzy na przestrzeni wieków odegrali doniosłe role w rozmaitych konfliktach zbrojnych (m.in. Hieronim Augustyn Lubomirski, Władysław Sikorski, Stanisław Maczek).

Zwiedzanie dla osób niepełnosprawnych

Osoby z niepełnosprawnością, a w szczególności z niepełnosprawnością ruchową (poruszające się na wózkach inwalidzkich) będą mogły zwiedzać ekspozycję głównie wirtualnie. Emisja treści w formie nagrań umożliwi dostęp do zwiedzania dla osób niewidzących lub słabowidzących, a forma napisów na ekranach umożliwi dostęp dla osób głuchoniemych. Do dyspozycji osób niepełnosprawnych udostępniono 2 stanowiska z wirtualną rzeczywistością, zlokalizowane w strefie wejściowej. Zwiedzający mają możliwość wirtualnie przejść przez wystawę i poznać najważniejsze zagadnienia podejmowane w trakcie tradycyjnego zwiedzania.

Ponadto przewidziano możliwość fizycznego zwiedzania dla osób głuchoniemych, niewidzących i słabowidzących w towarzystwie opiekuna.

Ceny biletów:

- normalny - 25 zł
- ulgowy - 20 zł
- rodzinny - 70 zł
- dzieci do lat 4 - wstęp bezpłatny
- karta dużej rodziny/karta wielodzietna 3+ - 20 zł/os.